

eul_wid: hik-ab

Ναυσιφάνης ὁ Τήιος · Nausiphanes of Teos

On Rhetoric and Natural Philosophy

Ἀποσπάσματα

Period: Κλασική Classical
Dialect: Φιλοσοφική Ἀττική Attic Philosophical
Domain: Φιλοσοφία Philosophy
Format: Συναγωγή Collection
Affiliation: Democritean

tit NΑΥΣΙΦΑΝΟΥΣ ΤΡΙΠΟΥΣ

- ¹ PHILOD. Rhet. II p. 48 Sudh. c. 34, 1 <τὸν οὖν φυσικὸν τὴν ῥητορικὴν ἔξιν ἔχειν κατὰ τὸ εἶρη> μένον φήσκει τις, κἂν μηδέποτε ῥητορεύσει διὰ τὸ μὴ προσιέναι τοῖς κοινοῖς. καὶ γὰρ τεκτονικὴν φαμεν ἔξιν ἔχειν οὐ τὸν ἐνεργοῦντα μόνον οὐδ' εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν ἀποβλέποντες, ἀλλ' εἰς τὸ δύνασθαι λαβόνθ' ὕλην καὶ τὰ προσήκοντ' ὄργανα δημιουργεῖν τὸ ἀπὸ τῆς τεκτονικῆς ἔργον, ὡς ἐπ' ἱατρικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν. ὥστε πῶς οὐχὶ καὶ τὴν ῥητορικὴν τῷ φυσικῷ φήσαιμεν ἀκολουθεῖν, εἴπερ ἄρα παρατεθέντων πραγμάτων, ἐν οἷς ὁ πολιτικὸς καὶ ῥήτωρ ἀγαθὸς οἶονεῖ δημιουργεῖν τὴν ὀρθὴν δημηγορίαν, δύναιτ' ἂν κατὰ τρόπον ὥσει καὶ τις ἄλλος διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν;
- ² Philod. Rhet. 4, 10 [II p. 5 Sudh. vgl. Arnim Dio (Berl. 1898) S. 46ff.] ὅθεν καὶ Ν. οὐκ ἀπέδρα· λέγει γὰρ προαιρήσεσθαι τὸν σοφὸν ῥητορεύειν ἢ πολιτεύεσθαι. 22, 2 [p. 33] ἀλλὰ πᾶν ἡγησάμενος εἶναι τὸ τίμιον καὶ ἀξιόλογον ἐν ταῖς παρὰ τῶν πολλῶν δόξαις καὶ μνήμαις ἐπὶ πολιτικαῖς δεινότησιν ἢ ταῖς κενῶς κομπουμέναις ἀρεταῖς καὶ καλοκαγαθίαις, ἐπὶ ταῦτα ἄγειν τὸν ἄριστον προεῖληφε συλλογισμόν. c. 37, 3 ἅμα δ' ἐπὶ νομοθεσίας κατεφέρετο. 11, 1 [p. 1] ἀλλ' ἄντικρυς ἔφησεν <ὅτι οὖν> δυνήσεσθαι πείθειν τοὺς ἀκούοντας τὸν φυσικὸν καὶ σοφόν καὶ τὸν σοφὸν οὐκ ἐν ἀμφισβήτησει κατέλιπεν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἔφη τοῖς λόγοις ἄξειν ἐν <θ'> ἂν βούληται τοὺς ἀκούοντας. 15, 4 [p. 19] τοιοῦτον γὰρ κἂν <ἐν> ἔτος ἄνδρα τις ἔχη συνζῶντα καὶ μὴ βραχεῖς χρόνους ὁμιλοῦντα, καὶ τοῦτο πλεοναζόντως δύνασθαι ἂν καὶ παρακολουθεῖν. 25, 1 τὴν γὰρ αἰτίαν τῆς πειστικῆς δυνάμεως οὐκ ἐξ ἱστορίας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς εἰδήσεως τῶν πραγμάτων παραγίνεσθαι φησιν, ὥσθ' ὁμοίως αὐτῷ πείθῃ ἂν ὁ φυσικὸς ὁποιοῦν ἔθνος. 14, 3 [p. 5] περὶ ἓνα τὸν εὐφυῆ καὶ πρόθυμον. 15, 9 [p. 7] ἔτι τίν' ἂν εἴδῃσιν ἔχων ὁ φυσικὸς τῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως ἀπὸ ταύτης δύναιτο πείθειν αὐτούς; ἄρα γε τὴν ἐκ τίνων ἢ ποίων στοιχείων συνεστήκασι; καὶ τίς ἂν διὰ ταυτὶ πείθειν περὶ ὧν ἂν διεξίη δύναιτο τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον ἢ τοῖς ... 16, 2 [p. 8] τὸ συγγενικὸν τέλος ὅπερ ἐστὶν ἡδεσθαι καὶ μὴ ἀλγεῖν, ἀλλὰ <εὐθύς ἕκαστος> ἄνθρωπος πρὸς τοῦτο φέρεται καὶ χωρὶς τῆς τούτων προσδοκίας εἴτ' ἀλόγως εἴτε λελογισμένως οὔτε διώκειν τοῖς ὅλοις οὐδὲν οὔτε φεύγειν, μᾶλλον δ' οὐδὲ τὰ ζῶια ἄλλον ἐνδέχεται τρόπον. 7, 2 [p. 9] καὶ γὰρ οὕτως τὰ μέγιστα λέγων ἂν πείθῃ πολλὴν προθυμίαν καὶ τῶν πολλῶν πρὸς τοῦτο παρεχομένων, διότι πειστικόν ἐστὶ τὸ γινώσκειν, πόθεν

ἦκει τὸ συμφέρον. ἄνευ γὰρ τῆς περὶ τούτου [η. τοῦ τέλους] πειθοῦς ἀχάριστοι γινόμενοι τοῖς προδιδάξαι, τῶν ἄλλως πειθόντων οὐκ ἂν πεισθεῖεν <οὐδενί> . 8, 2 [p. 10] τὸν φυσικὸν μόνον, τοῦτο τεθεωρηκότα, τῷ γινώσκειν ὃ βούλεται ἢ φύσις καὶ λέγειν καὶ λέγοντα τὸ πρὸς τὴν βούλησιν <ἀποδιδόναι> , δυνήσεσθαι πείθειν. 22, 2 [p. 16] ἅπερ ἂν εἰδῶσιν βουλομένους τε καὶ μὴ μεταμελησομένους διὰ τὸ συμφερόντως βουλευέσθαι [οἱ ῥήτορες τοὺς πολλούς]. 23, 1 [p. 17] πάντα δυναμένου πείθειν καὶ περὶ ὧν αὐτοὶ προπεπεισμένοι δι' αὐτῶν εἰσι, ληψομένου τοὺς πολλοὺς συνομολογήσαντας. 18, 3 [p. 27] θαυμαστέον μὲν οὖν φυσιολόγου καὶ τὴν λαλιὰν ὡς συνεστῶσαν ἄκρως κατ' εὐοδίαν τῶν ὠμιλημένων καὶ μεταφοραῖς ἐπὶ τὸ ἀγνοούμενον πρᾶγμα ἄριστα μετενηνεγμένην καὶ οὐ πλάσματι κενῶι καὶ νόμῳ γεγυῖαν ἀλλὰ τῇ τῶν πραγμάτων φύσει καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν. 33, 7 [p. 46] ἐπεὶ καὶ τὰκόλουθον καὶ τὸ ὁμολογούμενον ἐν τοῖς λόγοις ἐνορᾶν καὶ τίνων ληφθέντων τί συμβαίνει, ληπτέον οὕτως ὑπὸ τὴν τῶν ὅλων διάγνωσιν, ἄλλως δ' οὐ νομιστέον ἐγγίνεσθαι. 46, 8 [p. 47] πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τῆς φυσικῆς καὶ μετὰ λόγου τῶν τε ἀδήλων σταθμίσεως καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἐπιλογιστικῆς θεωρίας ἀλίσκετ', ἄλλως δ' οὐδαμῶς, ὥστε καὶ ὁδῶι γίνεσθαι καὶ οὐκ ἰδίαις τινῶν ἐμπειρίαις τὰ πράγμαθ', ὥς φασιν, οὐκ εἰδόντων. 24, 9 [p. 36] καὶ μόνον δεῖν οἰόμενος τῷ σχηματίζειν διαφέρειν σχεδὸν τὸν τε τοῦ σοφοῦ λόγον καὶ τὸν τοῦ πολιτικοῦ ῥήτορος, ὥσπερ δὴ ταῖς διανοήσεσι μὲν οὐ διαφέροντας τοὺς τὴν ἀλήθειαν κατὰ φύσιν ἐγνωκότας τῶν πολιτικῶν ῥητόρων, σχήματι δὲ μόνον λόγων, καὶ ταῦτα πρὸς οὐδένα λόγον κατεσκευασμένων. τί γὰρ ὁ συλλογισμὸς καὶ ἡ ἐπαγωγὴ δύνατ', εἰ ταῦτό τι σημαίνει τῷ ἐνθυμήματι καὶ παραδείγματι; 26, 1 [p. 38] <δεικνύ> εἰ χρήσιμον διαλογισμὸν ὄντα ἐκ τῶν φανερῶν αἰεὶ καὶ ὑπαρχόντων περὶ τῶν μελλόντων, καὶ τοὺς πραγματι-

2 (50) κωτάτους αἰεὶ τῶν προεστώτων εἴτε δημοκρατίας εἴτε μοναρχίας εἴθ' ἥς δῆποτε πολιτείας τοιούτῳ τρόπῳ διαλογισμοῦ χρωμένους. 43, 1 [p. 43] ὁ γὰρ μακρῶι λόγῳ καὶ συνειρομένῳ καλῶς χρώμενος ἄριστα χρήσεται καὶ τῷ διὰ ἐρωτήσεως καλουμένῳ, καὶ ὁ τούτῳ κάκείνῳ· <καὶ γὰρ τὸ ἐπὶ> τοῦ συνειρομένου γινώσκειν, μέχρι ὅσου τοῖς ἀκούσασι γνῶριμον δεῖ ποιεῖν τὸ πίπτον ὑπὸ μίαν διάνοιαν ταῦτό τί ἐστὶ τῷ δύνασθαι θεωρεῖν, μέχρι ὅσου προτείνων οὔτ' ἂν ἐλλείποι τις οὔθ' ὑπερβαίνοι τοῦ προάξοντος τὸν ἀποκρινόμενον ἐπὶ τὴν ἰδέαν ἀγνοούμενου πράγματος. 31, 3 [p. 43] κατανενοηκῶς μόνος ἂν δύναιτο κατὰ τηλικαῦτα διαιρῶν προτεῖναι καθ' ὅσα τὸ φῆσαι καὶ ἀποφῆσαι μὴ περὶ τῶν φανερῶν ὅπῃ εἰσίν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀδήλων καὶ ἀδιαλήπτων, τοῖς μανθάνουσι προτατέον. Vgl. 30, 2 [p. 42] ἀδυνατήσιν ἐν ἐκείνῳ τῷ λαλήματι διαλέγεσθαι τὸν ὀρθῶς φυσιολογοῦντα, ὅτ' <ὡι> πάνυ χρήται κατὰ πηλίκά τινα διαιρ' <ὧν> τὰ τοῦ λόγου καθ' ἕκαστα μέχρι τοῦ ποιεῖν κεφαλαιώματά τινα κατὰ τοὺς τούτων ἐναργῆ ἐπιστήμην ἀπειργασμένους.

3 CLEM. Str. II 130 (II 184, 14 St.) καθάπερ N. τὴν ἀκαταπληξίαν ν· αὐτήν γὰρ ἔφη ὑπὸ Δημοκρίτου 'ἄθαμβήν' λέγεσθαι [68 B 4. 215].

4 SENECA. Ep. 88, 43 N. ait ex his quae videntur esse nihil magis esse quam non esse.